Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 20. maja 2021 *

„Predhodno odločanje – Državna pomoč – Kmetijski sektor – Zakol živali, okuženih z nalezljivimi boleznimi – Odškodnina rejcem – Obveznosti obveščanja in obveznost *standstill* – Člen 108(3) PDEU – Pojma ‚obstoječa pomoč' in ‚nova pomoč' – Uredba (ES) št. 659/1999 – Skupinske izjeme – Uredba (EU) št. 702/2014 – Pomoč *de minimis* – Uredba (EU) št. 1408/2013"

V zadevi C-128/19,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Corte suprema di cassazione (kasacijsko sodišče, Italija) z odločbo z dne 14. novembra 2018, ki je na Sodišče prispela 18. februarja 2019, v postopku

**Azienda Sanitaria Provinciale di Catania**

proti

**Assessorato della Salute della Regione Siciliana,**

ob udeležbi

**AU,**

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi M. Vilaras, predsednik senata, N. Piçarra (poročevalec), D. Šváby, S. Rodin, sodniki, in K. Jürimäe, sodnica,

generalni pravobranilec: E. Tanchev,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Azienda Sanitaria Provinciale di Catania A. Ravì, avvocato,

– za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj s P. Garofolijem, avvocato dello Stato,

– za Evropsko komisijo C. Georgieva in D. Recchia, agentki,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 17. decembra 2020

* Jezik postopka: italijanščina.

izreka naslednjo

**Sodbo**

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 107 in 108 PDEU.

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Azienda Sanitaria Provinciale di Catania (zdravstveni organ v pokrajini Catanii, Italija, v nadaljevanju: ASPC) in Assessorato della Salute della Regione Siciliana (uprava za zdravje dežele Sicilije, Italija) v zvezi s predlogom, naj se ASPC naloži plačilo odškodnine osebi AU, rejcu, ki je moral zaklati živali, okužene z nalezljivimi boleznimi.

## Pravni okvir

### *Pravo Unije*

*Uredba (ES) št. 659/1999*

3 Uredba Sveta (ES) 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [108 PDEU] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 339) v členu 1(b)(ii) in (c) določa:

„V tej uredbi:

[…]

(b) ‚veljavna [obstoječa] pomoč' pomeni:

[…]

(ii) odobreno pomoč, to je sheme pomoči in individualno pomoč, ki sta jo odobrila Komisija ali Svet;

[…]

(c) ‚nova pomoč' pomeni vsako pomoč, to je sheme pomoči ali individualno pomoč, ki ni veljavna [obstoječa] pomoč, vključno s spremembami veljavne [obstoječe] pomoči".

*Uredba (ES) št. 794/2004*

4 Člen 4 Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe (ES) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 4, str. 3), naslovljen „Poenostavljeni postopek priglasitve nekaterih sprememb obstoječe pomoči", določa:

„1. Za namene člena 1(c) Uredbe […] št. 659/1999 sprememba obstoječe pomoči pomeni katero koli spremembo, razen preoblikovanja povsem formalne ali upravne narave, ki ne more vplivati na ocenjevanje združljivosti ukrepa pomoči [z notranjim] trgom. Vendar se povečanje začetnega proračuna obstoječe sheme pomoči do 20 % ne šteje kot sprememba obstoječe pomoči.

2. Naslednje spremembe obstoječe pomoči se priglasijo na poenostavljenem obrazcu za priglasitev iz Priloge II:

(a) povečanje proračuna potrjene sheme pomoči, ki je večje od 20 %;

(b) podaljšanje obstoječe potrjene sheme pomoči do šest let, s povečanjem proračuna ali brez;

[…]“.

*Uredba (EU) št. 1408/2013*

5 Člen 3(1) in (2) Uredbe Komisije (EU) št. 1408/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 [PDEU] pri pomoči *de minimis* v kmetijskem sektorju (UL 2013, L 352, str. 9) določa:

„1. Za ukrepe pomoči se šteje, da ne izpolnjujejo vseh meril iz člena 107(1) [PDEU] in so zato izvzeti iz zahteve glede priglasitve iz člena 108(3) [PDEU], če izpolnjujejo pogoje, določene v tej uredbi.

2. Skupni znesek pomoči *de minimis*, ki ga država članica dodeli enotnemu podjetju, ne sme presegati 15000 EUR v katerem koli obdobju treh poslovnih let.“

6 Člen 7 te uredbe, naslovljen „Prehodne določbe“, v odstavku 1 določa:

„Ta uredba se uporablja za pomoč, dodeljeno pred začetkom njene veljavnosti, če pomoč izpolnjuje vse pogoje iz te uredbe. Vsako pomoč, ki ne izpolnjuje teh pogojev, Komisija presoja v skladu z ustreznim okvirom, smernicami, sporočili in obvestili.“

*Uredba (EU) št. 702/2014*

7 Člen 2 Uredbe Komisije (EU) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgom z uporabo členov 107 in 108 [PDEU] (UL 2014, L 193, str. 1), ki je začela veljati 1. julija 2014, v točkah 12 in 29 določa te opredelitve:

„(12) ‚individualna pomoč‘ pomeni:

[…]
(b) pomoč, ki je dodeljena posameznim upravičencem na podlagi sheme pomoči;

[…]

(29) ‚datum dodelitve pomoči‘ pomeni datum, ko se pravica do prejema pomoči prenese na upravičenca na podlagi veljavnega nacionalnega pravnega režima“.

8 Člen 3 te uredbe, naslovljen „Pogoji za izvzetje“, določa:

„Sheme pomoči, individualna pomoč, dodeljena v okviru shem pomoči, in *ad hoc* pomoč so združljive z notranjim trgom v smislu člena 107(2) ali (3) [PDEU] in so izvzete iz obveznosti priglasitve iz člena 108(3) [PDEU] pod pogojem, da taka pomoč izpolnjuje vse pogoje iz poglavja I te uredbe ter posebne pogoje za ustrezno vrsto pomoči iz poglavja III te uredbe.“

9 Glede pogojev iz poglavja I Uredbe št. 702/2014, njen člen 4 določa pragove v bruto ekvivalentu nepovratnih sredstev, nad katerimi se ta uredba ne uporablja za individualne pomoči, medtem ko člena 5 in 6 navedene uredbe za njeno uporabo določata pogoja preglednosti oziroma spodbujevalnega učinka pomoči. Člena 9 in 10 te uredbe se nanašata na objavo in informacije oziroma na izogibanje dvojnim objavam.

10 Člen 26(1) in (6) Uredbe št. 702/2014 glede pogojev iz poglavja III te uredbe določa:

„1. Pomoč [mikro, malim in srednjim podjetjem (MSP)], dejavnim v primarni kmetijski proizvodnji, za stroške preprečevanja, obvladovanja in izkoreninjenja bolezni živali ali škodljivih organizmov na rastlinah ter pomoč za nadomestilo tem podjetjem za izgube zaradi navedenih bolezni živali ali škodljivih organizmov na rastlinah sta združljivi z notranjim trgom v smislu člena 107(3)(c) [PDEU] in sta izvzeti iz obveznosti priglasitve iz člena 108(3) [PDEU], kadar izpolnjujeta pogoje iz odstavkov od 2 do 13 tega člena in iz poglavja I.

[…]

6. Sheme pomoči se uvedejo v treh letih po datumu nastanka stroškov ali izgube zaradi bolezni živali ali škodljivih organizmov na rastlinah.

Pomoč se plača v štirih letih po navedenem datumu."

11 Člen 51 Uredbe št. 702/2014, naslovljen „Prehodne določbe", v odstavku 1 določa, da se ta uredba „z izjemo členov 9 in 10 uporablja za individualno pomoč, dodeljeno pred datumom začetka veljavnosti te uredbe, če navedena pomoč izpolnjuje vse pogoje iz te uredbe."

### *Italijansko pravo*

*Deželni zakon št. 12/1989*

12 Člen 1 Legge Regione Sicilia n. 12 – Interventi per favorire il risanamento e il reintegro degli allevamenti zootecnici colpiti dalla tubercolosi, dalla brucellosi e da altre malattie infettive e diffusive e contributi alle associazioni degli allevatori (deželni zakon Sicilije št. 12 o ukrepih za sanacijo in obnovo živinorejskih gospodarstev, ki so jih prizadele tuberkuloza, bruceloza in druge nalezljive bolezni, ter prispevki združenjem rejcev, *Gazzetta ufficiale della Regione Sicilia* št. 28 z dne 7. junija 1989), določa:

„1. Za sanacijo govedorejskih gospodarstev, ki so jih prizadele tuberkuloza, bruceloza in levkoza, ter ovčerejskih in kozjerejskih gospodarstev, ki jih je prizadela bruceloza, se v skladu z [legge 9 giugno 1964, n. 615 (zakon št. 615 z dne 9. junija 1964)] in [leggi 23 gennaio 1968, n. 33 e n. 34 (zakona št. 33 in 34 z dne 23. januarja 1968)], kakor so bili pozneje spremenjeni in dopolnjeni, lastnikom goveda, zaklanega in/ali izločenega zaradi okužbe s tuberkulozo, brucelozo in levkozo, ter ovc in koz, zaklanih in/ali izločenih zaradi okužbe z brucelozo, poleg odškodnine, določene v veljavnih nacionalnih določbah, dodeli odškodnina v obsegu, navedenem v tabeli, priloženi temu zakonu.

2. Assessore regionale per la sanità [deželni minister za zdravje] mora z uredbo letno prilagoditi višino dodatne odškodnine, določene z deželnim zakonom št. 12/1989 […], v sorazmerju z letnim zvišanjem zneskov, ki jih država dodeli na tem področju, v mejah proračunskih sredstev, določenih s tem zakonom.

[…]

4. Za iste namene, kot so navedeni v prejšnjih odstavkih, in za lažjo izvedbo sanacijskih ukrepov na živinorejskih gospodarstvih, se samostojnim veterinarjem, pooblaščenim za izvajanje postopkov iz ministrskih odlokov z dne 1. junija 1968 in 3. junija 1968, poleg nadomestila, ki je določeno v veljavnih nacionalnih določbah, plača nadomestilo v višini 2000 italijanskih lir (ITL) [(približno 1,03 EUR)] za vsako pregledano govedo. Celotno nadomestilo nikakor ne sme presegati 3000 ITL [(približno 1,55 EUR)].

5. Za namene tega člena se odobrijo izdatki v višini 7000 milijonov ITL [(približno 3.615.000 EUR)] za tekoče proračunsko leto ter po 6000 milijonov ITL [(približno 3.099.000 EUR)] za vsako proračunsko leto 1990 in 1991.“

*Deželni zakon št. 40/1997*

13 Člen 11 Legge Regione Sicilia n. 40 – Variazioni al bilancio della Regione ed al bilancio dell'Azienda delle foreste demaniali della regione siciliana per l'anno finanziario 1997 – Assestamento. Modifica dell'articolo 49 della legge regionale 7 agosto 1997, n. 30 (deželni zakon Sicilije št. 40 o spremembi deželnega proračuna in proračuna agencije za javne gozdove dežele Sicilije za proračunsko leto 1997 – Sprememba člena 49 deželnega zakona št. 30 z dne 7. avgusta 1997) z dne 7. novembra 1997 (*Gazzetta ufficiale della Regione Sicilia* št. 62 z dne 12. novembra 1997, v nadaljevanju: deželni zakon št. 40/1997), določa:

„Za uresničitev ciljev iz člena 1 [deželnega zakona št. 12/1989], kakor je bil pozneje spremenjen in dopolnjen, se odobrijo izdatki v višini 16 milijard ITL [(približno 8.263.310 EUR)] za plačilo zneskov, ki jih lokalni zdravstveni organi Sicilije dolgujejo lastnikom živali, ki so bile zaklane zaradi okužbe s tuberkulozo, brucelozo, levkozo in drugimi nalezljivimi boleznimi v letih 1993, 1994, 1995, 1996 in 1997, ter za plačilo nadomestila samostojnim veterinarjem, ki so v teh letih sodelovali pri ukrepih sanacije.“

*Deželni zakon št. 22/1999*

14 S členom 7 Legge Regione Sicilia n. 22 – Interventi urgenti per il settore agricolo (deželni zakon Sicilije št. 22 o nujnih ukrepih v kmetijskem sektorju) z dne 28. septembra 1999 (*Gazzetta ufficiale della Regione Sicilia* št. 47 z dne 1. oktobra 1999, v nadaljevanju: deželni zakon št. 22/1999), so bili odobreni „za proračunsko leto 1999 izdatki v višini 20 milijard ITL [(približno 10.329.138 EUR)] za cilje iz člena 11 deželnega zakona št. 40/1997“.

*Deželni zakon št. 19/2005*

15 Člen 25(16) Legge Regione Sicilia n. 19 – Misure finanziarie urgenti e variazioni al bilancio della Regione per l'esercizio finanziario 2005. Disposizioni varie (deželni zakon Sicilije št. 19 o nujnih finančnih ukrepih in spremembi deželnega proračuna za proračunsko leto 2005. Razne določbe) z dne 22. decembra 2005 (*Gazzetta ufficiale della Regione Sicilia* št. 56 z dne 23. decembra 2005, v nadaljevanju: deželni zakon št. 19/2005), določa:

„Za uresničitev ciljev iz člena 1 [deželnega zakona št. 12/1989] in v skladu z določbami člena 134 [legge regionale della Sicilia n. 32 (deželni zakon Sicilije št. 32)] z dne 23. decembra 2000 se odobrijo izdatki v višini 20 milijonov EUR za plačilo zneskov, ki jih lokalni zdravstveni organi Sicilije dolgujejo lastnikom živali, ki so bile zaklane zaradi okužbe z nalezljivimi boleznimi v obdobju od leta 2000 do leta 2006, ter za plačilo nadomestila samostojnim veterinarjem, ki so v istem obdobju sodelovali pri ukrepih sanacije. Za namene tega odstavka se za proračunsko leto 2005 odobrijo izdatki v višini 10 milijonov EUR (osnovna proračunska postavka (OPP) 10.3.1.3.2, poglavje 417702). Za naslednja proračunska leta se sprejme ureditev na podlagi člena 3(2)(i) deželnega zakona št. 10 z dne 27. aprila 1999, kakor je bil spremenjen in dopolnjen“.

**Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje**

16 Oseba AU je pri Tribunale di Catania (okrožno sodišče v Catanii, Italija) vložila predlog, naj se ASPC naloži plačilo odškodnine v višini 11.930,08 EUR na podlagi člena 1 deželnega zakona št. 12/1989. Ta odškodnina se financira v skladu s členom 25(16) deželnega zakona št. 19/2005 za podporo gospodarskih subjektov v živinorejskem sektorju, ki so morali zaklati živali, okužene z nalezljivimi boleznimi (v nadaljevanju: odškodnina iz postopka v glavni stvari). To sodišče je s sklepom št. 81/08 temu predlogu ugodilo.

17 Vendar je ASPC predlagal razveljavitev tega sklepa, čemur je bilo ugodeno s sodbo, ki jo je izdalo isto sodišče.

18 Corte d'appello di Catania (višje sodišče v Catanii, Italija) je s sodbo z dne 24. julija 2013 pritožbi osebe AU ugodilo in to sodbo spremenilo.

19 To sodišče je zavrnilo trditev ASPC, da ukrep iz člena 25(16) deželnega zakona št. 19/2005 (v nadaljevanju: ukrep iz leta 2005) pomeni državno pomoč, ki je ni mogoče izvajati, dokler je Komisija ne razglasi za združljivo z notranjim trgom.

20 Omenjeno sodišče je navedlo, da je Komisija s sklepom z dne 11. decembra 2002 o državni pomoči NN 37/98 (ex N 808/97) in NN 138/02 – Italija (Sicilija) – Pomoč zaradi epizootskih bolezni: člen 11 deželnega zakona št. 40/1997 „Spremembe proračuna Dežele in proračuna državne agencije za gozdove za proračunsko leto 1997 – Sprememba člena 49 deželnega zakona št. 30/1997" (pomoč NN 37/98) ter člena 7 deželnega zakona št. 22/1999 „Nujni ukrepi v kmetijskem sektorju" (pomoč N 138/02) (C(2002) 4786) (v nadaljevanju: sklep iz leta 2002) kot ukrep državne pomoči, ki je združljiv z notranjim trgom, že odobrila določbe deželnih zakonov, ki so do leta 1997 financirali odškodnino iz postopka v glavni stvari, in sicer člen 11 deželnega zakona št. 40/1997 in člen 7 deželnega zakona št. 22/1999 (v nadaljevanju: ukrepa iz leta 1997 in leta 1999). Corte d'appello di Catania (višje sodišče v Catanii) je menilo, da ugotovitev Komisije iz sklepa iz leta 2002, da sta ukrepa iz leta 1997 in leta 1999 združljiva z notranjim trgom, zajema ukrep iz leta 2005, s katerim se je ta odškodnina prav tako financirala.

21 Predložitveno sodišče, ki odloča o kasacijski pritožbi, ki jo je ASPC vložil zoper sodbo Corte d'appello di Catania (višje sodišče v Catanii), in sicer Corte suprema di cassazione (kasacijsko sodišče, Italija), se sprašuje, ali ukrep iz leta 2005 pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, in če je odgovor pritrdilen, ali je ta ukrep združljiv s členoma 107 in 108 PDEU.

22 V teh okoliščinah je Corte suprema di cassazione (kasacijsko sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je s [členoma 107 in 108 PDEU] ter s ‚Smernicami Skupnosti o državni pomoči v kmetijskem sektorju' [(UL 2000, C 28, str. 2)] skladna določba iz člena 25(16) [deželnega zakona št. 19/2005], ki določa: ‚Za doseganje ciljev iz člena 1 [deželnega zakona Sicilije št. 12/1989], v smislu in v skladu z določbami člena 134 deželnega zakona št. 32 z dne 23. decembra 2000, se odobrijo izdatki v višini 20.000.000 EUR za plačila, ki jih dolgujejo [lokalni zdravstveni organi] dežele Sicilija lastnikom živali, ki so bile zaklane zaradi okužbe z nalezljivimi boleznimi v obdobju od leta 2000 do leta 2006, ter za plačilo nadomestila samostojnim veterinarjem, ki so v istem obdobju sodelovali pri ukrepih sanacije. Za namene tega odstavka se za proračunsko leto 2005 odobrijo izdatki v višini 10.000.000 EUR (osnovna proračunska postavka (OPP) 10.3.1.3.2, poglavje 417702). Za naslednja proračunska leta se sprejme ureditev na podlagi člena 3(2)(i) deželnega zakona št. 10 z dne 27. aprila 1999, kakor je bil spremenjen in dopolnjen', državna pomoč, ki z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco?

2. Ali se, čeprav bi se določba iz člena 25(16) deželnega zakona št. 19/2005 […] načeloma lahko štela za državno pomoč, ki z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco, lahko kljub temu ugotovi njena združljivost s členoma [107 in 108 PDEU] – ob upoštevanju razlogov, ki so [Komisijo] prepričali, da je s [sklepom iz leta 2002] štela, da so ob izpolnjenosti pogojev, določenih v ‚Smernicah Skupnosti o državni pomoči v kmetijskem sektorju', podobne določbe v členu 11 deželnega zakona št. 40/1997 in členu 7 deželnega zakona št. 22/1999 združljive s členoma [107 in 108 PDEU]?"

## Postopek pred Sodiščem

23 Zaradi tveganj, povezanih s pandemijo koronavirusa, je bila obravnava, razpisana za 30. april 2020, odpovedana.

24 Zato so bila vprašanja, na katera so bile stranke predhodno pozvane, naj na njih odgovorijo na obravnavi, s sklepom z dne 6. aprila 2020 preoblikovana v vprašanja za pisni odgovor, ki so bila naslovljena na zainteresirane subjekte iz člena 23 Statuta Sodišča Evropske unije. Poleg tega je bila Italijanska republika z ukrepi procesnega vodstva iz člena 62(1) Poslovnika Sodišča pozvana, naj odgovori na dodatna vprašanja.

25 ASPC, italijanska vlada in Komisija so na vprašanja odgovorili v rokih, ki jih je določilo Sodišče.

## Vprašanji za predhodno odločanje

### *Drugo vprašanje*

26 V zvezi z drugim vprašanjem, ki ga je treba preučiti najprej, Komisija v pisnem stališču opozarja, da presoja združljivosti ukrepov pomoči z notranjim trgom spada v njeno izključno pristojnost, ki se izvaja pod nadzorom sodišča Unije, in meni, da je treba to vprašanje, ki se nanaša na združljivost ukrepa iz leta 2005 s členom 107(2) in (3) PDEU, zato razglasiti za nedopustno.

27 V zvezi s tem je treba navesti, da se predložitveno sodišče v navedenem vprašanju sklicuje tudi na sklep iz leta 2002, s katerim je Komisija odobrila ukrepe, podobne ukrepu iz leta 2005. Poleg tega samo predložitveno sodišče priznava, da nacionalno sodišče ni pristojno za odločanje o združljivosti odškodnine iz postopka v glavni stvari z notranjim trgom.

28 Vendar mora nacionalno sodišče do končne odločitve Komisije varovati pravice pravnih subjektov, kadar državni organi morebiti kršijo obveznosti iz člena 108(3) PDEU. Taka kršitev mora, kadar se nanjo sklicujejo pravni subjekti in jo ugotovijo nacionalna sodišča, ta sodišča pripeljati do tega, da v skladu s svojim nacionalnim pravom iz tega izpeljejo vse posledice, ne da bi njihove odločitve pomenile presojo združljivosti pomoči z notranjim trgom, kar je v izključni pristojnosti Komisije pod nadzorom Sodišča (sodba z dne 2. maja 2019, A-Fonds, C-598/17, EU:C:2019:352, točka 46). V tem okviru lahko nacionalno sodišče na podlagi člena 267 PDEU Sodišče prosi za elemente razlage prava Unije, ki jih potrebuje za rešitev spora, o katerem mora odločiti.

29 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 108(3) PDEU razlagati tako, da mora biti ukrep, ki ga je uvedla država članica in ki je namenjen financiranju – za večletno obdobje in v višini 20 milijonov EUR – na eni strani odškodnine rejcem, ki so morali zaklati živali, okužene z nalezljivimi boleznimi, in na drugi strani nadomestil samostojnim veterinarjem, ki so v istem obdobju sodelovali pri ukrepih sanacije, predmet predhodnega nadzora iz te določbe, tudi kadar je Komisija podobne ukrepe odobrila.

30 Najprej je treba spomniti, da člen 108 PDEU določa različne postopke glede na to, ali so pomoči obstoječe ali nove. Medtem ko člen 108(1) PDEU dovoljuje, da se obstoječe pomoči izvajajo, dokler Komisija ne ugotovi njihove nezdružljivosti z notranjim trgom, člen 108(3) PDEU nalaga, da se načrte za dodelitev novih pomoči ali spremembo obstoječih pomoči pravočasno priglasi Komisiji in jih ni mogoče izvajati, dokler postopek preiskave ni končan z dokončnim sklepom (glej v tem smislu sodbo z dne 20. septembra 2018, Carrefour Hypermarchés in drugi, C-510/16, EU:C:2018:751, točka 25 in navedena sodna praksa).

31 Zato je treba preučiti, ali je ukrep iz postopka v glavni stvari mogoče opredeliti kot „obstoječo pomoč“.

32 V skladu s členom 1(b)(ii) Uredbe št. 659/1999 pojem „obstoječa pomoč“ zajema „odobreno pomoč, to je sheme pomoči in individualno pomoč, ki sta jo odobrila Komisija ali Svet“, medtem ko v skladu s členom 1(c) te uredbe „nova pomoč“ pomeni „vsako pomoč, to je sheme pomoči ali individualno pomoč, ki ni obstoječa pomoč, vključno s spremembami obstoječe pomoči“.

33 Poleg tega člen 4(1), prvi stavek, Uredbe št. 794/2004 določa, da „[z]a namene člena 1(c) Uredbe [št. 659/1999] sprememba obstoječe pomoči pomeni katero koli spremembo, razen preoblikovanja povsem formalne ali upravne narave, ki ne more vplivati na ocenjevanje združljivosti ukrepa pomoči [z notranjim] trgom“.

34 V obravnavani zadevi ni sporno, da je Komisija v sklepu iz leta 2002 odobrila ukrepa iz leta 1997 in leta 1999, katerih namen je bil financiranje odškodnine iz postopka v glavni stvari in na podlagi katerih so bili odobreni izdatki v višini 16 milijard ITL (približno 8.263.310 EUR) oziroma 20 milijard ITL (približno 10.329.138 EUR) za obdobje med letoma 1993 in 1997. Ti ukrepi so torej, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 48 sklepnih predlogov, odobrena shema pomoči in zato „obstoječa pomoč“ v smislu člena 1(b)(ii) Uredbe št. 659/1999.

35 Glede ukrepa iz leta 2005 je treba navesti, da njegov cilj sicer sovpada s ciljem ukrepov iz leta 1997 in leta 1999, to je refinanciranje odškodnine, določene v členu 1 deželnega zakona št. 12/1989, vendar hkrati določa, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 53 sklepnih predlogov, povečanje proračuna, namenjenega shemi pomoči, ki jo je Komisija odobrila v sklepu iz leta 2002, za 20 milijonov EUR in podaljšanje obdobja refinanciranja odškodnine med letoma 2000 in 2006.

36 Za takšne spremembe odobrene sheme pomoči pa ni mogoče šteti, da so povsem formalne ali upravne narave v smislu člena 4(1), prvi stavek, Uredbe št. 794/2004. Nasprotno, takšne spremembe pomenijo spremembo obstoječe pomoči v smislu člena 1(c) Uredbe št. 659/1999.

37 Iz sodne prakse Sodišča namreč izhaja, da podaljšanje obdobja uporabe predhodno odobrene sheme pomoči v povezavi s povečanjem proračuna, dodeljenega tej shemi, ali brez tega povečanja, ustvarja novo pomoč, ki je drugačna kot odobrena shema pomoči (glej v tem smislu sodbe z dne 20. maja 2010, Todaro Nunziatina & C., C-138/09, EU:C:2010:291, točki 46 in 47; z dne 4. decembra 2013, Komisija/Svet, C-111/10, EU:C:2013:785, točka 58; z dne 4. decembra 2013, Komisija/Svet, C-121/10, EU:C:2013:784, točka 59, in z dne 26. oktobra 2016, DEI in Komisija/Alouminion tis Ellados, C-590/14 P, EU:C:2016:797, točke 50, 58 in 59).

38 V členu 4(2)(b) Uredbe št. 794/2004 je „podaljšanje obstoječe potrjene sheme pomoči do šest let, s povečanjem proračuna ali brez“, prav tako našteto med spremembami obstoječe pomoči, ki jih je treba načeloma priglasiti Komisiji na poenostavljenem obrazcu za priglasitev.

39 V teh okoliščinah je treba za ukrep, ki hkrati določa podaljšanje odobrene sheme pomoči med letoma 2000 in 2006 in povečanje proračuna, namenjenega tej shemi, za 20 milijonov EUR, šteti, da se z njim dodeljuje „nova pomoč“ v smislu člena 1(c) Uredbe št. 659/1999.

40 Država članica, ki namerava dodeliti tako pomoč, mora torej načeloma izpolniti obveznost predhodne priglasitve te pomoči Komisiji in obveznost neizvajanja te pomoči, dokler v postopku, katere predmet je, ni sprejet dokončen sklep, določen v členu 108(3) PDEU.

41 Vendar je treba preučiti, ali je, kot trdi italijanska vlada v pisnem stališču, ukrep iz leta 2005 lahko izvzet iz te obveznosti priglasitve na podlagi členov 3 in 26 Uredbe št. 702/2014.

42 Uredba št. 702/2014, ki je bila sprejeta na podlagi člena 108(4) PDEU, v členu 3 določa, da se lahko država članica kljub splošni obveznosti priglasitve vsakega ukrepa za dodelitev ali spremembo „nove pomoči“ v smislu člena 108(3) PDEU, ki je eden od temeljnih elementov sistema nadzora državnih pomoči, sklicuje na izvzetje iz te obveznosti na podlagi te uredbe, če ukrep pomoči, ki ga je sprejela, ali načrt pomoči, ki ga namerava sprejeti, izpolnjuje pogoje iz te uredbe. Te pogoje je treba kot omilitev navedene splošne obveznosti razlagati ozko. Nasprotno pa za državne pomoči, ki niso zajete z Uredbo št. 702/2014, še naprej veljata obveznost priglasitve in obveznost neizvajanja iz člena 108(3) PDEU (glej po analogiji sodbo z dne 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, točke 59, 60 in 86 ter navedena sodna praksa).

43 Na prvem mestu, glede uporabe *ratione temporis* Uredbe št. 702/2014 v sporu o glavni stvari njen člen 51, ki se nanaša na prehodne določbe, v odstavku 1 določa, da se ta uredba z izjemo členov 9 in 10 uporablja za individualno pomoč, dodeljeno pred datumom začetka veljavnosti te uredbe, če ta pomoč izpolnjuje vse pogoje iz te uredbe.

44 V skladu s členom 2, točka 12(b), Uredbe št. 702/2014 pojem „individualna pomoč“ v smislu te uredbe med drugim zajema vsako pomoč, ki je dodeljena posameznim upravičencem na podlagi sheme pomoči. Poleg tega je v členu 2, točka 29, navedene uredbe „datum dodelitve pomoči“ opredeljen kot datum, ko se pravica do prejema pomoči prenese na upravičenca na podlagi veljavnega nacionalnega pravnega režima.

45 Uredba št. 702/2014 sicer ne opredeljuje pojma „dodeljena“ iz člena 51(1) te uredbe, vendar iz sodne prakse Sodišča izhaja, da je pomoči, ki se zagotavljajo iz državnih sredstev, treba šteti za dodeljene takrat, ko je na podlagi veljavne nacionalne ureditve upravičencu podeljena pravica za njihovo pridobitev, tako da dejanski prenos zadevnih sredstev ni odločilen (glej v tem smislu sodbi z dne 21. marca 2013, Magdeburger Mühlenwerke, C-129/12, EU:C:2013:200, točka 40, in z dne 19. decembra 2019, Arriva Italia in drugi, C-385/18, EU:C:2019:1121, točka 36).

46 Iz tega sledi, da „individualna pomoč“ v smislu člena 2, točka 12, Uredbe št. 702/2014, ki je bila pred 1. julijem 2014 dodeljena na podlagi sheme pomoči, kot je ukrep iz leta 2005, spada na časovno področje uporabe te uredbe.

47 Na drugem mestu, glede pogojev, ki jih Uredba št. 702/2014 določa za upravičenost do izvzetja od splošne obveznosti priglasitve, je iz člena 3 te uredbe razvidno, da morajo individualne pomoči, dodeljene na podlagi shem pomoči, za izvzetja iz obveznosti priglasitve izpolnjevati vse pogoje iz poglavja I te uredbe ter posebne pogoje za ustrezno vrsto pomoči iz poglavja III navedene uredbe.

48 Glede pogojev iz poglavja I Uredbe št. 702/2014, njen člen 4 določa pragove v bruto ekvivalentu nepovratnih sredstev, nad katerimi se ta uredba ne uporablja za individualne pomoči, medtem ko člena 5 in 6 navedene uredbe za uporabo te uredbe določata pogoja preglednosti oziroma spodbujevalnega učinka pomoči. Člena 7 in 8 Uredbe št. 702/2014 se nanašata na intenzivnost pomoči in upravičene stroške oziroma na pravila o kumulaciji. Glede členov 9 in 10 te uredbe, ki se nanašata na objavo in informacije oziroma na izogibanje dvojnim objavam, iz člena 51(1) navedene uredbe izhaja, da morajo biti pogoji iz členov 9 in 10 izpolnjeni le glede pomoči, ki ni individualna pomoč, dodeljena pred začetkom veljavnosti te uredbe.

49 Glede posebnih pogojev, določenih v poglavju III Uredbe št. 702/2014, se člen 26 te uredbe nanaša na pomoč za nadomestilo stroškov preprečevanja, obvladovanja in izkoreninjenja bolezni živali, ki je namenjena za povrnitev škode, ki so jo povzročile take bolezni.

50 V skladu s členom 26(1) Uredbe št. 702/2014 sta pomoč mikro, malim in srednjim podjetjem, dejavnim v primarni kmetijski proizvodnji, za stroške preprečevanja, obvladovanja in izkoreninjenja med drugim bolezni živali ter pomoč za nadomestilo tem podjetjem za izgube zaradi med drugim navedenih bolezni živali izvzeti iz obveznosti priglasitve iz člena 108(3) PDEU, če izpolnjujeta pogoje iz odstavkov od 2 do 13 tega člena 26 in iz poglavja I Uredbe št. 702/2014. Med temi pogoji odstavek 6, drugi pododstavek, istega člena 26 določa, da je treba takšno pomoč izplačati v štirih letih od dneva nastanka stroškov ali izgub zaradi bolezni živali.

51 Nazadnje, glede vprašanja, ki ga je Komisija navedla v odgovoru na vprašanja Sodišča, ali je odškodnina, ki jo je oseba AU zahtevala na podlagi ukrepa iz leta 2005, pomoč *de minimis* v smislu Uredbe št. 1408/2013, ki je začela veljati 1. januarja 2014, je treba navesti, da se Uredba št. 1408/2013 v skladu s členom 7(1) te uredbe, katerega besedilo je podobno besedilu člena 51(1) Uredbe št. 702/2014, uporablja za pomoč, dodeljeno pred začetkom njene veljavnosti, če pomoč izpolnjuje vse pogoje iz te uredbe.

52 Poleg tega se v skladu s členom 3(1) te uredbe za ukrepe pomoči šteje, da ne izpolnjujejo vseh meril iz člena 107(1) PDEU in so zato izvzeti iz zahteve glede priglasitve iz člena 108(3) PDEU, če izpolnjujejo vse pogoje, določene v navedeni uredbi, vključno s pogojem iz člena 3(2) iste uredbe, ki ga je navedel generalni pravobranilec v točki 85 sklepnih predlogov, v skladu s katerim skupni znesek pomoči *de minimis*, ki ga država članica dodeli enotnemu podjetju, ne sme presegati 15.000 EUR v katerem koli obdobju treh poslovnih let.

53 Iz vseh zgornjih preudarkov izhaja, da je treba člen 108(3) PDEU razlagati tako, da mora biti ukrep, ki ga je uvedla država članica in ki je namenjen financiranju – za večletno obdobje in v višini 20 milijonov EUR – na eni strani odškodnine rejcem, ki so morali zaklati živali, okužene z nalezljivimi boleznimi, in na drugi strani nadomestil samostojnim veterinarjem, ki so v istem obdobju sodelovali pri ukrepih sanacije, predmet predhodnega nadzora iz te določbe, kadar ta ukrep ni zajet v sklepu Komisije o odobritvi, razen če ta ukrep izpolnjuje pogoje iz Uredbe št. 702/2014 ali pogoje iz Uredbe št. 1408/2013.

### *Prvo vprašanje*

54 Glede na odgovor na drugo vprašanje prvega vprašanja ni treba obravnavati.

## Stroški

55 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

**Člen 108(3) PDEU je treba razlagati tako, da mora biti ukrep, ki ga je uvedla država članica in ki je namenjen financiranju – za večletno obdobje in v višini 20 milijonov EUR – na eni strani odškodnine rejcem, ki so morali zaklati živali, okužene z nalezljivimi boleznimi, in na drugi strani nadomestil samostojnim veterinarjem, ki so v istem obdobju sodelovali pri ukrepih sanacije, predmet predhodnega nadzora iz te določbe, kadar ta ukrep ni zajet v sklepu Evropske komisije o odobritvi, razen če ta ukrep izpolnjuje pogoje iz Uredbe Komisije (EU) št. 702/2014**

**z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgom z uporabo členov 107 in 108 [PDEU] ali pogoje iz Uredbe Komisije (EU) št. 1408/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 [PDEU] pri pomoči *de minimis* v kmetijskem sektorju.**

Podpisi